

Nadační fond proti korupci v minulosti stál na počátku vyšetřování rozsáhlých kauz týkajících se pražského dopravního podniku. Mimo to finančně podporuje takzvané whistleblowery neboli oznamovatele korupce. Ředitel fondu **Petr Soukenka** se v rozhovoru pro LN ohlíží za případem Čapího hnízda ministra financí Andreje Babiše.

ONDŘEJ KOUTNÍK

LN Jak zpětně coby šéf protikorupčního fondu hodnotíte kauzu Čapího hnízda?

Nemyslím si, že by to byla tak zásadně závažná kauza, aby se kolem ní musel strhnout takový humbuk. Zadruhé se domnívám, že politickým elitám reprezentovaným ve vládě a v parlamentu leží Andrej Babiš v žaludku. Jeho finanční a ekonomická nezávislost je pro ně natolik kritická, že se nelze divit, že se ho snaží dostat ven ze hry. Mezi vládnoucími politickými elitami najdete velmi málo takových jako Andrej Babiš, snad by se s ním mohl měřit senátor Ivo Valenta, případně Jiří Hlavatý.

LN Vám ta kauza tedy nijak nevadila?

To neříkám. Velkou chybou bylo, že přestože se o případu ví někdy od roku 2012 nebo 2013, Andrej Babiš se na něj nepřipravil. Neznám přesné znění tehdejších dotačních podmínek, ale jsem toho názoru, že tenkrát kdekdo využíval jejich nastavení. Tudiž zákony v roce 2009 pravděpodobně porušeny nebyly. Z hlediska etického či morálního v projektu Čapí farmy však problém shledávám. V obecné rovině se totiž domnívám, že velcí podnikatelé jako Babiš nebo Petr Kellner by na tento typ dotace neměli mít nárok.

Firma s možností sehnat si 400milionový úvěr a spolupracovat partnersky se silnou finanční skupinou by si na dotace zkrátka neměla sáhnout. Před dvěma lety mi jeden nejmenovaný movitý podnikatel říkal, jak velké skupiny, které nedosáhnou na dotace pro malé a střední podniky, zakládají malé firmy, schovávají akcionáře a dosáhnou tak na dotace. Systém toto umožňuje, protizákonné to není, ale jde to proti smyslu těchto dotací.

LN Opozice vyzývala Babiše k odchodu z funkce. Měl tak podle vás učinit?

Na západě od našich hranic by případ typu Čapího hnízda politikovi asi neprošel. Pak by ale premiérem nemohl být Bohuslav Sobotka, který si z poslaneckých náhrad pořídil byt. Musíme brát v potaz českou realitu. V momentě, kdy by Andrej Babiš bez ohledu na tento případ musel skončit,

by neexistovala síla, která by byla protiváhou sociální demokracie nebo lidovců a nedopustila, že se různé zájmové skupiny z blízkosti těchto stran utrhnou z řetězu.

LN V minulosti politici odstoupali kvůli nejasnostem týkajícím se mnohem menší sumy než 54 milionů korun v případě dotace pro Čapí hnízdo...

Porovnával bych tuto dotaci s příspěvkem, které byly neúčelně vyplaceny na nesmyslné a neefektivní projekty. Čapí hnízdo aspoň stojí a funguje, jde o zajímavý areál. Z toho důvodu mi částka 54milionové dotace přijde nicotná. V tomto ohledu zlaté Čapí hnízdo oproti stovkám milionů korun vyplaceným za neexistující případy typu naučných stezek v přírodě či různá golfová hřiště. Pokud se na to koukáme tímto prizmatem, kauza Čapí farmy je bouří ve sklenici vody.

LN Nebylo zvláštní, jak se ministr financí vymlouval? Nejdříve tvrdil, že farma není jeho, ale o několik dnů později prohlásil, že v inkriminovanou dobu, kdy firma dostala evropské peníze, patřila jeho dětem.

To mi vadilo. Špatně to uchopil. Kdyby hned přišel a řekl, že do projektu vložil svých 350 milionů, akcie jsou napsány na děti a vše proběhlo v souladu s tehdejšími zákony, byla by to řeč chlapa a rozuměl bych tomu.

Nelíbí se mi ani následný ministrův proslov ve sněmovně, který působil dost urvákovsky. Je ale možné, že lidé na taková slova slyší, takže z hlediska politického šlo o šikovný kalkul.

LN Takže to byl spíše politický proslov?

Možná šlo opravdu o strategii a taktiku. Vždyť podle volebních průzkumů se kauza nijak zásadně na preferencích hnutí ANO neprojevila. Subjektivně si myslím, že by byla škoda, kdyby tato vláda měla padnout kvůli případu Čapího hnízda. Sobotkova vláda mi jinak přijde docela kompaktní. Všechny strany si uvědomují, že by nebylo dobré tuto spolupráci ukončit. Bylo to čisté politikum, věcná debata chyběla, nikdo se příliš nezabýval tím, zda dotační pravidla v dané době takový postup umožňovala. A je to vidět

Zlaté Čapí hnízdo oproti stovkám milionů korun vyplaceným za neexistující případy typu naučných stezek či golfových hřišť

”

i s odstupem času, neboť příběh Čapího hnízda už vyčpěl. Přehlušila ho posléze návštěva čínského prezidenta, celosvětový skandál Panama Papers a teď kauza Altner. Kdyby ale nyní Babiš zaparkoval na zákadu zastavení, bude z toho podobný cirkus jako v případě s Čápy.

LN Kritici protikorupčního fondu namítají, že ve skutečnosti

za Babišem stojíte a kauzami z roku 2011 jste pomohli Babišovi dostat se k moci. Co říkáte na tyto výtky?

To je nesmysl, který někteří lidé šíří zcela záměrně. Stačí se podívat na kritická vystoupení některých členů správní rady, o kterých rozhodně nelze hovořit jako o příznivcích Andreje Babiše. V roce 2015 jsme udělili cenu za odvahu Lukáši Wagenknechtovi a ten rozhodně nepatří mezi Babišovy oblíbence. Skutečnými strůjci úspěchu Andreje Babiše jsou tehdejší politické strany a politické elity. Ty by se měly chytit za nos. Stačí se podívat na doposud nepravomocně odsouzeného Marka Dalíka. To je pro mne naprosto neuvěřitelná kauza.

LN Zmínil jste jméno Iva Valenty, který začíná budovat vlastní politický projekt pro volby do Poslanecké sněmovny. Co říkáte tomuto silicímu trendu, že podnikatelé, kteří dříve potřebovali kontakt s politiky kvůli svému byznysu, se nyní sami stávají politiky?

Rozumím otázce. Jsem ale přesvědčený, že už i v takzvané „předbabišovské“ éře tito velkopodnikatelé v zásadě politiku ovládali. Akorát skrytě. Babiš byl prvním, kdo do politiky šel otevřeně, což považuji za kladné. Můžeme si říkat, co chceme, ale máme ho alespoň na očích. Vidíte, pro co hlasuje, s kým hlasuje, o čem jedná a tak dále.

Kdežto když máte vystrčené pěšáky politiky, nevíte, pro čí zájmy zrovna mohou hlasovat. Může se stát, že i další miliardáři začnou kopírovat ANO a Babiše, ale nemyslím si, že jich bude mno-

ho. Nemám totiž pocit, že se někomu bude chtít. Já být na jejich místě, také by se mi přímo do politiky nechtělo a spíše bych se držel zpátky. Jakmile jste v politice, stane se předmětem zájmu a pozornosti více, než je záhodno.

LN Když byl v Praze před nedávem na návštěvě čínský prezident, na setkání s podnikateli v žofinském paláci se podepisovaly smlouvy a dohody o spolupráci s tuzemskými právníci typu Petra Kellnera, Pavla Tykače nebo finančníků ze skupiny J&T. Stává se jen výjimečně, že se nejbohatší Čech ukáže na veřejnosti v přítomnosti politiků, a navíc před zraky novinářů. Jak jste to vnímal?

Neumím odhadnout, do jaké míry tam byli buď čistě kvůli byznysu, nebo z důvodu, aby utužili vazby s prezidentem Milošem Zemanem či jeho spolupracovníky. Na druhou stranu je pravda, že Čína je lukrativním partnerem, všechny velké státy, včetně těch západních, dnes o čínský byznys jeví zájem. Vadí mi ale, jakým způsobem jsme při návštěvě čínské hlavy státu servilně podlézali. Je zapotřebí držet protokol, respektovat bych jejich zvyky a pravidla, ale vylepovat vítací plakáty už mi přijde moc. Jak se Zeman omlouval, že nemůže čínského prezidenta povozit ve zlatém kočáru nebo že nemáme Bílý dům, to bylo přes čáru. Gigantická bezpečnostní opatření a policejní zátky byly taky průšvih. Považuji za výmluvu, že masivní bezpečnostní opatření přišla z důvodu obav z terorismu.

LN Co si myslíte o případu advo-

káta Zdeňka Altnera a neochotě zaplatit mu dle rozsudku za jeho služby přes 300 milionů korun?

ČSSD by měla jednoznačně ctít pravomocné rozhodnutí soudu. Rozumím argumentaci, že když peníze zaplatí, už je nikdy neuvidí, což je dost pravděpodobný scénář, ale taková argumentace je nepřijatelná. ČSSD tím vysílá velmi špatný signál veřejnosti. Chápu, že 300 milionů korun je pro stranu velká částka, ale co je vlastně velká částka? Pro někoho to může být 10 milionů korun, pro někoho 500 tisíc korun a pro někoho 500 korun – a ti všichni si nyní mohou říci, proč by měli platit, když vládnoucí politická strana taky platit nemusí.

Petr Soukenka

- Současný ředitel Nadačního fondu proti korupci dříve působil v ozbrojených složkách a ve zdravotní pojišťovně, kde se věnoval řízení bezpečnostních rizik.

- V roce 2011 stál u zrodu fondu, jehož hlavní tváří byl v té době finančník a filantrop Karel Janeček.

- Protikorupční fond se nejvíce proslavil na konci roku 2011, kdy medializoval sérii kauz kolem pražského dopravního podniku a podnikatele Iva Rittiga.

- Soukenka (47) a protikorupční fond se objevili v řadě dalších projektů. Loni v srpnu se fond stal jedním z hráčů v případě uniklých nahrávek a e-mailů týkajících se údajných úplatků pro ČSSD za zakázky pro Českou poštu.